

Prognoza pe termen mediu 2024-2028, varianta de toamnă

1. Contextul internațional

Elaborarea actualelor previziuni macroeconomice s-a realizat într-un context geopolitic dificil, marcat de incertitudini privind continuarea războiului din Ucraina și a conflictului din Orientul Mijlociu, precum și de evoluțiile viitoare ale economiilor europene. Totodată, perspectivele activității economice la nivel național și european vor fi condiționate de provocările tranziției energetice, cât și a celor provenite din procesul de consolidare fiscală, în contextul implementării noului cadru de guvernare fiscală al UE. În aceste condiții, perspectivele sunt rezervate, fiind așteptate evoluții modeste de creștere economică.

În prognoza de toamnă, publicată în luna noiembrie, **Comisia Europeană** estimează o redresare a ritmului de creștere în UE până la 1,5% anul viitor, ce va fi susținută de consum, dar parțial și de investiții. Un avans economic se prognozează și pentru 2026, de 1,8%, alimentat de continuarea majorării cererii interne. Condițiile financiare încă stricte în prezent și cererea externă mai slabă, ce afectează investițiile și exporturile, sunt principalii factori de influență ai prognozei pe termen scurt.

Procesul dezinflaționist manifestat de la sfârșitul anului 2022 a continuat și se așteaptă ca inflația să se înjumătățească față de 2023, până la 2,6% în 2024 în UE. Trendul descendent va continua până la 2,4% în 2025 și 2% în 2026.

Proiecțiile de creștere economică ale Comisiei Europene pentru statele UE

- % față de anul anterior -

	2024	2025	2026
România	1,4	2,5	2,9
UE	0,9	1,5	1,8
Zona Euro	0,8	1,3	1,6
Germania	-0,1	0,7	1,3
Franța	1,1	0,8	1,4
Italia	0,7	1,0	1,2
Polonia	3,0	3,6	3,1
Bulgaria	2,4	2,9	3,0
Ungaria	0,6	1,8	3,1

Comisia Europeană subliniază că **economia românească** va înregistra o decelerare economică în acest an, până la 1,4%, dar redresarea treptată a cererii externe, relaxarea condițiilor financiare, un consum privat ce s-a dovedit rezilient și o accelerare a investițiilor, vor susține creșterea economică până la 2,5% în 2025 și 2,9% în 2026.

Și **OCDE** estimează o revenire economică graduală în România în următorii doi ani, de la 1,2% în 2024 la 2,6% în 2025 și 3,1% în 2026, output gap-ul rămânând ușor negativ. Majorarea salariilor, a pensiilor și reducerea inflației vor alimenta creșterea veniturilor reale și vor susține consumul privat

Pentru **Germania**, cererea slabă din industria prelucrătoare, la care se adaugă și un grad ridicat de incertitudine, au afectat investițiile în echipamente în anul 2024, dar relaxarea politicii monetare și reducerea costurilor de finanțare se așteaptă să sprijine redresarea investițiilor pe orizontul de prognoză. Activitatea în construcții poate reveni de la începutul anului 2025, susținută de redresarea cererii de locuințe și pe componenta de infrastructură, fiind deja semnale de revigorare a comenzilor și a creditării. În aceste condiții, cererea internă va redeveni principalul motor al creșterii economice în 2025 și 2026. Astfel, după recesiunea estimată pentru 2024 (-0,1%), în 2025 creșterea reală a PIB poate atinge 0,7% , continuând să accelereze la 1,3% în 2026.

În 2025, consolidarea fiscală se așteaptă să afecteze ritmul economiei în **Franța** până la un avans de 0,8% (după 1,1% în acest an). Investițiile private vor fi limitate, ținând cont de faptul că relaxarea politicii monetare se transmite cu o întârziere în economie, mai ales în contextul în care incertitudinile economice și politice persistă. Consumul privat va fi susținut de reducerea inflației și creșterea salariilor. În 2026, creșterea economică poate accelera la 1,4% în contextul moderării ajustării fiscale și reducerii costului creditării.

În **Italia** se așteaptă o accelerare a implementării investițiilor și reformelor din Planul de redresare și reziliență în 2025, compensând într-o mare măsură efectele consolidării fiscale. În 2026, cheltuielile din Fondul de Redresare și Reziliență și relaxarea condițiilor de finanțare vor alimenta investițiile, în timp ce consumul va continua să crească. În aceste condiții, prognoza de creștere economică este de 1% în 2025 și 1,2% în 2026.

Pentru economiile statelor vecine, **Bulgaria și Ungaria**, se estimează o dinamică economică apropiată de cea a României la nivelul anului 2026. Creșterea PIB în Bulgaria va accelera de la 2,4% în acest an la circa 3% pe orizontul de prognoză, susținută de cererea internă și de exporturi. Ungaria, cu un avans mai modest al economiei în acest an, de 0,6%, poate înregistra o creștere economică de 1,8% în 2025, alimentată de consum.

2. Contextul intern

2.1 Evoluții macroeconomice recente

Pe plan intern, creșterea economică s-a menținut la un nivel moderat în primele 9 luni ale anului 2024, de 0,8%, deflatorul PIB situându-se cu 9,9% peste nivelul perioadei similare din anul anterior.

Pe partea cererii, consumul privat a fost principalul contributor. Stimulat de creșterea veniturile reale disponibile ale populației și o inflație în scădere, **consumul privat** s-a majorat cu 5,6% și a adus o contribuție de 3,4 puncte procentuale la rata reală de creștere a produsului intern brut. **Formarea brută de capital fix**, după avansul consistent din primul trimestru al anului, a încetinit în următoarele două trimestre și, deși lucrările de construcții ingineresti au înregistrat, pe primele 9 luni 2024, o majorare notabilă (+8,3%), investițiile brute au consemnat o dinamică de doar 3,0%. În condițiile unei oferte interne limitate, cererea a fost acoperită, în principal, prin

majorarea importului de bunuri și servicii (+3,2%), în timp ce exportul de bunuri și servicii, pe fondul unei cereri externe reduse, s-a diminuat cu 3%. Astfel, **exportul net** a avut un impact negativ asupra economiei, diminuând semnificativ creșterea economică cu 2,8 puncte procentuale.

Pe partea ofertei, ritmul modest al produsului intern brut a fost determinat de:

- sectorul agricol, cu o scădere a valorii adăugate brute de 12,8%, sectorul fiind afectat în perioada de vară de condiții climatice severe, cu consecințe nefavorabile asupra randamentelor unor culturi;
- sectorul construcțiilor, pentru care s-a înregistrat o temperare a dinamicii valorii adăugate brute comparativ cu evoluția din anul anterior (0,8%), cauzată de contracția de activitate din primul trimestru;
- sectorul serviciilor, care s-au menținut în teritoriul pozitiv, dar cu rezultate modeste în ceea ce privește creșterea valorii adăugate brute (1,0%), contribuții negative provenind din partea unor sectoare cum ar fi tranzacțiile imobiliare (-1,4%) sau a serviciilor informatice (-0,2%).

Sectorul industrial și-a continuat declinul în primele 9 luni ale anului, valoarea adăugată brută semnalând o scădere de 0,4% pe fondul unei cereri scăzute, contribuția la creșterea economică fiind de -0,1 puncte procentuale.

Prețurile s-au încadrat pe un trend descendent în primele unsprezece luni ale anului 2024, inflația înregistrând o **rată medie de 5,6%**, cu 5,2 puncte procentuale mai puțin decât în aceeași perioadă a anului anterior, procesul dezinflaționist fiind însă mai lent comparativ cu alte țări europene. Astfel, România continuă să se poziționeze, pentru a noua lună consecutiv, pe primul loc în rândul statelor membre cu cea mai ridicată rată a inflației.

Deficitul contului curent al balanței de plăți externe a înregistrat o valoare de 24,21 miliarde euro în primele zece luni din anul 2024, cu 31,2% mai mult față de perioada similară a anului precedent, când nivelul acestuia a fost de 18,45 miliarde euro. Principalele cauze ale deteriorării soldului de cont curent au fost reprezentate de creșterea cu 15,9% a deficitului pe componenta de bunuri (FOB-FOB) și reducerea cu 15,1% a excedentului realizat la categoria servicii.

Comerțul internațional cu bunuri a pierdut din intensitate în intervalul ianuarie-octombrie 2024, pe fondul unei contracții cu 1,2% a exporturilor și a majorării cu 3,0% a importurilor. Această tendință în schimburile comerciale reflectă provocările sectorului de export/import influențate de performanța economică modestă a partenerilor europeni și de volatilitatea prețurilor pe piețele internaționale.

Exporturile au fost susținute în proporție de 47,0% de mașini și echipamente pentru transport, care au înregistrat o creștere cu 4,2% față de intervalul de comparație al anului 2023 și de produse manufacturate (fier, oțel, cauciuc, metal, lemn-exclusiv mobilă, articole de îmbrăcăminte și accesorii, încălțăminte, mobilă și părțile ei, aparatură de măsură și control etc.)

care, cu o valoare de 22,4 miliarde euro, au reprezentat aproape 29% din total. De asemenea, importurile au fost constituite majoritar din produse ale industriei auto și cele ale sectorului manufacturier, acestea reprezentând 36,4%, respectiv 28,9% din structura achizițiilor de bunuri de pe piețele externe.

În acest context, **balanța comercială** a înregistrat un **sold negativ de 27,2 miliarde euro** în primele zece luni ale anului 2024, **cu 17,2% mai mare** decât în aceeași perioadă a anului anterior, pe fondul adâncirii deficitului la alte produse manufacturate (+37,5%), combustibili și lubrefianți (+7,8%) și zona de petrochimie (+4,8%), aceste grupe de produse acumulând o pierdere suplimentară de 3,0 miliarde euro. O deteriorare semnificativă a suferit și balanța alimentară, care a avut un deficit cu 46,8% mai mare comparativ cu aceeași perioadă a anului 2023, generat de majorarea importurilor de legume și fructe, carne și produse din carne, precum și produse lactate și ouă.

2.2 Perspective

Evoluțiile macroeconomice din primele trei trimestre și ale indicatorilor sectoriali din perioada ianuarie-octombrie 2024 arată o decelerare mai amplă a activității economice pentru anul curent decât cea din estimarea precedentă, evoluție generalizată în majoritatea domeniilor de activitate. Influențele în acest sens au provenit din comportamentul sectorului industrial, care nu a reușit să-și diminueze amplitudinea contracției, și din rezultatele slabe din agricultură, penuria de precipitații din perioada de vară și valurile succesive de temperaturi extreme afectând în special recoltele de porumb, floarea soarelui și soia. Astfel, dinamica valorii adăugate brute din industrie pentru anul 2024 este estimată în scădere la -0,2% de la +0,6% în scenariul de vară, iar pentru agricultură revizuirea este una semnificativă, la o reducere de 11,0%, comparativ cu creșterea de 0,8% în prognoza de vară.

Pe partea ofertei, avansul economiei a fost afectat în anul curent și de rezultatele modeste din construcții (-0,4% față de 4,8% în prognoza de vară), în principal determinate de evoluția nefavorabilă a construcțiilor rezidențiale. Perioadele anterioare, marcate de un nivel ridicat al inflației și creșterea ratelor dobânzilor pentru creditele imobiliare au condus la un comportament prudent în rândul populației privind achiziția de locuințe, ceea ce a afectat dinamica pieței.

Singurul sector pentru care s-a estimat un impact pozitiv a fost cel al serviciilor, dar cu o susținere modestă a ritmului PIB, cu 0,8 puncte procentuale pe fondul unor evoluții favorabile a serviciilor din domeniul activităților profesionale, științifice și tehnice, a celor culturale și recreative, precum și a celor din ramura comerț, hoteluri și restaurante. Evoluții mai puțin favorabile au fost estimate pentru sectorul de transporturi, în special cel rutier, ca urmare a performanțele reduse ale industriei și implicit ale exporturilor de bunuri, dar și pentru serviciile informatice.

Pe partea cererii, luând în considerare evoluțiile din primele 9 luni ale anului 2024, au fost revizuite estimările pentru unele din componentele acesteia. Astfel, performanța slabă a

construcțiilor a determinat o reevaluare a creșterii investițiilor brute, respectiv o reducere cu 3,7 puncte procentuale față de prognoza anterioară. În sens descrescător a fost modificată și dinamica consumului guvernamental, trecând în palierul negativ (-1,0%). În ceea ce privește consumul privat, creșterea de 5,4%, estimată în prognoza de vară, a fost menținută și în actuala prognoză. Exportul net va avea un impact negativ superior, reducând dinamica PIB cu 2,5 puncte procentuale, ca urmare a unei contracții mai accentuate a exportului de bunuri și servicii (-2,4%), în contextul performanțelor economice scăzute ale principalilor parteneri comerciali.

Estimările privind inflația pentru anul curent s-au revizuit crescător cu 0,4 puncte procentuale ca urmare a intensificării creșterilor de preț în ultimul trimestru, rezultând o abatere marginală de doar 0,1 puncte procentuale pentru media anuală.

Similar, estimarea deficitului de cont curent a impus o corecție descendentă, de 0,2 puncte procentuale, determinată de o contracție mai amplă a deficitului comercial la bunuri, decât s-a prevăzut anterior. O contribuție nefavorabilă a provenit din activitatea industrială care a continuat să se restrângă, evoluție cu impact nefavorabil atât asupra exportului de bunuri industriale cât și asupra importului bunurilor intermediare. În aceste condiții s-a estimat o pierdere de intensitate a comerțului internațional pentru anul curent, manifestat mai intens la nivelul exporturilor de bunuri, pentru care se așteaptă o reducere de dinamică în termeni nominali (-0,4%), în timp ce pentru importul de bunuri se anticipează o creștere de 3,3%.

Efectele evoluțiilor curente se vor transmite și în prima parte a anului viitor care, alături de perspectivele unei creșteri economice modeste a partenerilor comerciali din zona Euro cât și a măsurilor fiscal - bugetare privind corecția deficitului bugetar, conduc la revizuirea estimărilor spre un scenariu prudent. Astfel, **previziunile pentru anul 2025 sunt în concordanță cu „Planul fiscal structural pe termen mediu (2025 – 2031), iar scenariul pe termen mediu (2026 – 2028), compatibil cu ajustarea deficitului structural, corespunde traiectoriei PIB-ului potențial revizuit pe baza modelului Comisiei Europene.**

În principal, revizuirea în jos a dinamicii PIB cu 1 punct procentual, până la 2,5% pentru economia românească în anul 2025 are ca fundament procesul de redresare mai lentă la nivelul tuturor sectoarelor, în condițiile incertitudinii ridicate legate de tensiunile geopolitice internaționale, a planificărilor bugetare și a unui comportament de consum mai prudent al gospodăriilor populației.

Pe termen mediu (2026 – 2028), ritmul anual de creștere a produsului intern brut este estimat la 2,7%, în condițiile continuării absorbției fondurilor europene. Aceste premise conduc la menținerea sectorului de construcții ca cel mai dinamic din economie, cu un ritm mediu anual de 5,4%. Pentru servicii se prevede o creștere medie de 2,5%, iar în evoluția acestora un rol esențial îl vor avea acele domenii cu valoare adăugată ridicată.

Pe partea cererii, s-a avut în vedere o dinamizare a activității investiționale, în condițiile în care resursele disponibile atât prin Mecanismul de redresare și reziliență și Cadrul financiar multianual 2021-2027, cât și cele guvernamentale vor fi transpuse în proiecte majore de infrastructură cu efect multiplicator în economie pe termen mediu și lung. Astfel, formarea brută de capital fix, cu un ritm mediu anual de 5,0% și o rată de investiție care va ajunge la 28,7% în anul 2028, va reprezenta principalul factor al creșterii economice. Consumul privat va avansa cu un ritm mediu anual similar celui al produsului intern brut (2,7%).

Exportul net își va diminua treptat aportul negativ la creșterea economică (-0,2 puncte procentuale în anul 2028), ca urmare a revenirii exportului de bunuri și servicii, care va avansa în medie cu 3,3%, concomitent cu majorarea importului de bunuri și servicii cu 3,8%.

Procesul inflaționist se va atenua pe toată perioada de prognoză, excepție făcând primul semestru din 2025, când se vor resimți temporar efectele măsurilor de creștere a sustenabilității fiscale. Conform traiectoriei estimate, este de așteptat ca inflația la sfârșitul anului să se încadreze, începând cu 2026, în marjele țintei de inflație stabilite de BNR.

În plan extern, deficitul de cont curent pe termen mediu va continua procesul de corecție, fiind susținut de o absorbție în creștere a fondurilor europene și de îmbunătățirea competitivității externe a bunurilor autohtone.

Rezultatele mai modeste ale economiei din acest an au condus la revizuirea în jos a prognozelor pentru anul curent pentru indicatorii relevanți privind piața muncii, respectiv populația ocupată (de la +3,3% la +2,1%), care va continua traiectoria pozitivă pe termen mediu la o dinamică modestă (+0,4%). Rata șomajului BIM va urma o tendință ușor descrescătoare și este estimată să ajungă la 5,1% la orizontul de prognoză.

Creșterea semnificativă a salariilor, susținută de majorările succesive ale salariului minim și de creșterile salariale din sectorul public, au condus la ajustarea estimării câștigului salarial mediu brut pentru anul 2024. Astfel, acesta se va majora cu 15,3% până la un nivel de 8.118 lei, cu 0,7 puncte procentuale peste nivelul estimat în prognoza de vară 2024.

Ritmul mediu anual al câștigului salarial brut se va poziționa în jurul mediei de 6,3% pentru perioada 2025-2028, conducând la asigurarea creșterii puterii de cumpărare cu circa 3,0%, pe fondul decelerării lente pe intervalul de proiecție a majorărilor salariale. De asemenea, se va pune accent pe corecția dinamicii salariale ridicate din sectorul bugetar din ultima perioadă în vederea ajustării bugetare și realinierii costurilor cu forța de muncă cu productivitatea muncii.